

Zadania Inspekcji

Inspekcja Transportu Drogowego powołana została do życia ustawą z dnia 6 września 2001r. o transporcie drogowym (tekst jednolity w Dz. U. z 2019 r. poz. 58 z późn. zm.). Podstawowe zadania i kompetencje Inspekcji Transportu Drogowego zostały określone w art. 50 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym:

1) Zadania te polegają na kontroli:

- a) przestrzegania obowiązków lub warunków przewozu drogowego wynikających z ustawy o transporcie drogowym oraz:
 - rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym (Dz. Urz. L 370 z 31.12.1985, str. 21),
 - rozporządzenia Rady (EWG) nr 684/92 z dnia 16 marca 1992 r. w sprawie wspólnych zasad międzynarodowego przewozu osób autokarem i autobusem,
 - rozporządzenia Rady (EWG) nr 881/92 z dnia 26 marca 1992 r. w sprawie dostępu do rynku drogowych przewozów rzeczy we Wspólnocie, na lub z terytorium Państwa Członkowskiego lub w tranzycie przez jedno lub więcej Państw Członkowskich (Dz. Urz. L 95 z 09.04.1992, str. 1-7),
 - rozporządzenia Rady (EWG) nr 3118/93 z dnia 25 października 1993 r. ustanawiającego warunki wykonywania w Państwie Członkowskim usług krajowego transportu drogowego rzeczy przez przewoźników niemających siedziby w tym państwie członkowskim (Dz. Urz. L 279 z 12.11.1993, str. 1 - 16),
 - rozporządzenia Rady (WE) nr 12/98 z dnia 11 grudnia 1997 r. ustanawiającego warunki dostępu przewoźników niemających stałej siedziby w Państwie Członkowskim do transportu drogowego osób w Państwie Członkowskim (Dz. Urz. L 4 z 08.01.1998, str. 10-14),
 - rozporządzenia Komisji (WE) nr 2121/98 z dnia 2 października 1998 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzeń Rady (EWG) nr 684/92 i (WE) nr 12/98 w zakresie dokumentów dla przewozu osób autokarem i autobusem (Dz. Urz. L 268 z 03.10.1998, str. 10-26),
 - rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniające dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 1255/97 (Dz. Urz. L 3 z 05.01.2005, str. 1-44),
 - rozporządzenia (WE) nr 561/2006,
 - rozporządzenia (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów (Dz. Urz. L 190 z 12.07.2006, str. 1-98),
 - rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1071/2009 z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającego wspólne zasady dotyczące warunków wykonywania zawodu przewoźnika drogowego i uchylającego dyrektywę Rady 96/26/WE (Dz. Urz. L 300 z 14.11.2009, str. 51-71),
 - rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1072/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wspólnych zasad dostępu do rynku międzynarodowych przewozów drogowych (Dz. Urz. L 300 z 14.11.2009, str. 72-87),

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/2009 z dnia 21 października 2009 r. w sprawie wspólnych zasad dostępu do międzynarodowego rynku usług autokarowych i autobusowych i zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 561/2006 (Dz. Urz. L 48 z 23.02.2011, str. 19),
- ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. - Prawo przewozowe,
 - ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym,
 - ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 z późn. zm.),
 - ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2012 r. poz. 1155 z późn. zm.),
 - ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych (Dz. U. Nr 180, poz. 1494, z 2007 r. Nr 99, poz. 661 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 171, poz. 1016),
 - ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2010 r. Nr 136, poz. 914, z późn. zm.),
 - ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów (Dz. U. Nr 124, poz. 859, z 2010 r. Nr 28, poz. 145 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622),
 - ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 5, poz. 13 i Nr 228, poz. 1368),
 - ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 227, poz. 1367),
- wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych w zakresie przewozu drogowego.
 - b) przestrzegania przepisów ruchu drogowego w zakresie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym,
- c) przestrzegania szczegółowych zasad i warunków transportu zwierząt,
 - d) wprowadzonych do obrotu ciśnieniowych urządzeń transportowych pod względem zgodności z wymaganiami technicznymi, dokumentacją techniczną i prawidłowością ich oznakowania, w zakresie określonym w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 227, poz. 1367),
- e) rodzaju używanego paliwa,
- f) dokumentów związanych z wykonywaniem publicznego transportu zbiorowego,
 - g) prawidłowości uiszczenia opłaty elektronicznej, o której mowa w art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych.

2)Zadania te polegają na:

- a) prowadzeniu postępowań administracyjnych, w tym wydawaniu decyzji administracyjnych na zasadach określonych w ustawie, a także podejmowaniu innych czynności w niej przewidzianych, w sprawach:

- licencji na wykonywanie międzynarodowego transportu drogowego,
- zezwoleń w międzynarodowym transporcie drogowym i zezwoleń na przewóz kabotażowy,
- formularzy jazdy,
- zaświadczeń na międzynarodowy niezarobkowy przewóz drogowy,
- świadectw kierowcy,
- certyfikatów, o których mowa w art. 30 ust. 10;

b) podejmowaniu czynności dotyczących zezwoleń zagranicznych i zezwoleń ministra właściwego do spraw transportu.

Ponadto na mocy art. 129a ustawy Prawo o ruchu drogowym do Inspekcji Transportu Drogowego należy kontrola ruchu drogowego w odniesieniu do kierujących:

- a) w stosunku do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że kierują pojazdem w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu,
- b) którzy naruszyli przepisy ruchu drogowego, w przypadku zarejestrowania tego naruszenia przy użyciu:
 - przyrządów kontrolno - pomiarowych,
 - przenośnych albo zainstalowanych w pojeździe albo na statku powietrznym urządzeń rejestrujących,
- c) którzy rażąco naruszyli przepisy ruchu drogowego lub spowodowali zagrożenie jego bezpieczeństwa.

Inspektor wykonując zadania, o których mowa w ustawie o transporcie drogowym, ma prawo do:

- 1) wstępu do pojazdu;
- 2) kontroli dokumentów;
- 3) kontroli karty kierowcy i karty przedsiębiorstwa;
- 4) kontroli zainstalowanych lub znajdujących się w pojeździe urządzeń pomiarowo-kontrolnych lub tachografu cyfrowego;
- 5) kontroli używanego w pojeździe urządzenia, o którym mowa w art. 13i ust. 3 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych;
- 6) kontrolowania masy, nacisków osi i wymiarów pojazdu przy użyciu przyrządu pomiarowego;
- 7) żądania od podmiotu wykonującego przewóz drogowy i jego pracowników pisemnych lub ustnych wyjaśnień, okazania dokumentów i innych nośników informacji oraz udostępnienia wszelkich danych mających związek z przedmiotem kontroli;
- 8) wstępu na teren podmiotu wykonującego przewóz drogowy, w tym do pomieszczeń lub lokali, gdzie prowadzi on działalność lub przechowuje dokumenty i inne nośniki informacji wymagane przepisami, o których mowa w art. 4 pkt 22, w dniach i godzinach, w których jest lub powinna być wykonywana ta działalność;
- 9) nakładania i pobierania kar pieniężnych oraz grzywien w drodze mandatów karnych;

- zgodnie z przepisami ustawy,
 - za naruszenia przepisów o ruchu drogowym w zakresie określonym w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym,
 - w zakresie określonym w ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych,
 - zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych;
- 10) prowadzenia czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia, kierowania do sądu wniosków o ukaranie oraz udziału w rozprawach przed sądami powszechnymi w charakterze oskarżyciela publicznego i wnoszenia odwołań od postanowień i orzeczeń tych sądów w sprawach o wykroczenia z zakresu działania Inspekcji Transportu Drogowego.

Inspektor wykonuje czynności kontrolne w umundurowaniu oraz posługuje się legitymacją służbową i znakiem identyfikacyjnym. Czynności kontrolne bez umundurowania może wykonywać podczas kontroli:

- 1) w przedsiębiorstwie;
- 2) przewozów regularnych, o ile nie wymaga to zatrzymywania pojazdów na drodze poza przystankami;
- 3) transportu drogowego taksówką, o ile nie wymaga to zatrzymywania pojazdów na drodze poza postojem.

Rozpoczęcie kontroli każdorazowo musi być poprzedzone okazaniem kontrolowanemu legitymacji służbowej oraz zapoznaniem kontrolowanego z przysługującymi mu prawami i obowiązkami wynikającymi z ustawy o transporcie drogowym.

Czynności kontrolne inspektor wykonuje w obecności kontrolowanego, osoby zastępującej kontrolowanego lub przez niego zatrudnionej. Zatrzymanie pojazdu do kontroli może być dokonane tylko przez umundurowanego inspektora. Inspektor ma również prawo do:

- 1) stosowania środków przymusu bezpośredniego;
- 2) używania broni palnej.

Inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego mają prawo do nakładania na:

- 1) kierujących wykonujących przewozy drogowe z naruszeniem obowiązków lub warunków przewozu drogowego kary grzywny w wysokości do 2000 zł;
- 2) osoby zarządzające przedsiębiorstwem lub osobę zarządzającą transportem, a także inną osobę wykonującą czynności związane z przewozem w przedsiębiorstwie, która naruszyła obowiązki lub warunki przewozu drogowego albo dopuściła, chociażby nieumyślnie do powstania takich naruszeń karę grzywny w wysokości do 2000 zł;
- 3) podmioty wykonujące przewóz drogowy lub inne czynności związane z tym przewozem z naruszeniem obowiązków i warunków przewozu drogowego kary pieniężnej w wysokości od 50 zł do 10000 zł za każde naruszenie. Suma kar pieniężnych za naruszenia stwierdzone podczas kontroli na drodze nie może przekroczyć kwoty 10.000 zł, a w podmiocie wykonującym przewóz drogowy uzależniona jest od średnie liczby zatrudnionych kierowców w okresie 6 miesięcy poprzedzających kontrolę. W stosunku do podmiotów wykonującego inne czynności związane z

przewozem drogowym (spedytora, nadawcy, odbiorcy, załadowcy, organizatora wycieczki, organizatora transportu, operatora publicznego transportu zbiorowego) wysokość kary nie może przekroczyć 40000 zł.

W przypadku, gdy podczas kontroli stwierdzone zostanie naruszenie obowiązków lub warunków przewozu drogowego przez zagraniczny podmiot mający siedzibę w państwie z którym Rzeczpospolita Polska nie jest związana umową lub porozumieniem o współpracy we wzajemnym dochodzeniu należności bądź możliwość egzekucji należności nie wynika wprost z przepisów międzynarodowych oraz przepisów tego państwa, osoba przeprowadzająca kontrolę pobiera kaucję w wysokości odpowiadającej przewidywanej karze pieniężnej. W związku z prowadzoną działalnością kontrolną, inspektorzy posiadają uprawnienia do formułowania wniosków o wszczęcie postępowania:

- administracyjnego o cofnięcie uprawnień przewozowych przedsiębiorcy;
- karnego lub karno-skarbowego;
- w sprawach o wykroczenia;
- przez organy Państwowej Inspekcji Pracy;
- przewidzianego w umowach międzynarodowych w stosunku do przedsiębiorców zagranicznych.

Inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego w związku z wykonywaniem czynności kontrolnych korzystają z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych